

animă corporalitatea ființei, ca un posibil răspuns la ultima întrebare a lui Sorin Marinescu, hrănit tot de înțelepciunea orientală: „Cu ajutorul Vidului, inima Omului poate deveni exemplu și oglindă pentru sine și lume”.

Adevărat „cuceritor” al Vidului, Mihai Pintenaru i-a simțit instinctiv vitalitatea, secondat de virtuozitatea creativă a pianistului Mihai Murariu.

Succintă, ca un aforism, lucrarea lui **Krzysztof Penderecki**, *Per Slava* (violoncel solo), dedicată lui Mstislav Rostropovici - „Slava”, în particular - îmbină atributele stilului interpretativ al faimosului violoncelist: noblețea frazării, virtuozitatea scânteietoare, măreția și poezia construcției *Suitelor* de Johann Sebastian Bach, printre altele. Pasiunea muzicianului rus pentru creația Cantorului de la Leipzig a fost subliniată de către compozitorul polonez prin introducerea, în textura lucrării, a motivului B.A.C.H., dar cu sunete dispartate, ce apar și dispar întocmai ca în unele dintre variantele deconstructurate ale melogramei din cuprinsul *Artei fugii*, înainte de afirmarea ei în toată verticalitatea simbolice semnături. Cu o tehnică flexibilă și dezinvoltă, Eugen-Bogdan Popa s-a adaptat perfect dificultăților partiturii.

Car (*Vraja*) pentru clarinet-bas, pian și violoncel, partitura semnată de compozitoarea austriacă de origine croată **Mirelei Ivičević**, ne-a purtat într-o zonă minimalistă, cu politempii și policromii timbrale invazive, ce conduc către o rumoare generală, după care se întorc la sunetele punctate, ca niște efemeride. „Vraja” acestei muzici a constat, pe de o parte, în țesătura eterofonică ce a acoperit, aidoma unei rețele fine, golul, „vidul” dintre secvențele ritmice, pe de altă parte, în admirabila virtuozitate și creativitate a celor trei interpreți, absorbiți de farmecul ei ademenitor.

Din creația lui **Witold Lutosławski** am ascultat *Metamorfoze* pentru violoncel și pian, o combinație contrastantă, cu tentă gravă, între cantilena violoncelului și pasajele acordice, ale pianului, ritmate provocator. La un moment dat, instrumentele își schimbă rolurile, pianul preluând melopeea clarinetului, pentru ca, ulterior, ambele să se confrunte într-un canon camuflat. La fel de neliniștite și obsesive ca cele din unele *Preludii pentru pian* de Sostakovici, ritmurile pianului sunt domolite prin reîntoarcerea violoncelului la melopeea inițială.

Creația Iuliei Simon, *Rodirea* pentru clarinet, pian, violoncel, „un scurt act devoțional” inspirat de poemul lui Vasile Voiculescu *Cina cea de taină* a instaurat un climat de reculegere, în totală comuniune a omului cu Atotputernicul Dumnezeu. Compozitoarea, care a susținut și partea de pian, a redat sacralitatea atmosferei prin fraze acordice ample, profunde sugerând efectele de clopote, în care am regăsit reminiscențe enesciene, ca cele din *Carillon nocturne*. Predominante au fost însă puritatea și frumusețea liniilor melodice ale clarinetului și pianului, în timp ce violoncelul a oferit, prin flageoletele în registrul acut, suportul transcendent adecvat esenței poetice. Spre final, interpretii au rostit interiorizat, ca pentru sine, după tipicul rugăciunilor de strană, fragmente din versurile poetului Voiculescu, inundate de rezonanța de clopot a muzicii. Simțul frazării și aderența comună la fiorul emoțional conținut în muzică, au făcut ca cei trei artiști să-l transmită cu intensitatea dorită de autoare.

Și, pentru a întregi paleta stilistică a seriei, compozitorul **Mihai Murariu** a imaginat un fel de colaj culinar *tricolora(tic)*, numit *apfelStrudel*, luând ca punct de reper structura pluristratificată a celei mai „recunoscute specialități” la nivel mondial din zona Austriei și Bavariei, „*strudelul cu mere!*” Autorul ne invită să facem exercițiul de imaginație, și să „înlocuim ingredientele” folosite de patiseri, cu „elemente muzicale”, după cum urmează: „aluatul devine *ostinato*, mărul devine *motivul germinal*, scorțișoara, o *scară modală*, stafidele, *mini-cadențe*, pesmetul, diferite moduri de *atac și articulație* etc.”. Cu umor, destoinicie și fantezie în manevrarea limbajelor muzicale, Mihai

Murariu își construiește lucrarea din ritmuri leit-motivice de jazz, sau de joc popular, pe fondul de taraf al violoncelului, din sunetele prelungi ale clarinetului, care dau tonul consonanțelor cadențiale ale pianului, din poliritmii și simultaneități ce anunță punctul terminus al fabricării „savurosului produs”, când toate ingredientele ce compun strudelul („vârtejul”), au fost „înfășurate într-un aluat foarte subțire”! Bineînțeles că interpretarea a fost la fel de savuroasă, instrumentiștii fiind animați de dorința de a se delecta cu acest opus sinestezic.

Despina PETECEL THEODORU

Lansare de partituri și recital de lieduri

Prefațată de succinta și elocventa expunere a compozitorului Dan Dediu, lansarea de partituri găzduită în Aula Palatului Cantacuzino în 8 noiembrie a adus în atenția publicului diverse mostre de scriitură muzicală contemporană. Propunându-și să le radiografieze prin termeni-cheie, Dan Dediu a „atașat”, fiecărei lucrări, cu originalitatea-i binecunoscută, câte două atribute, care au relaționat aprecierea nivelului tehnic cu a cea a virtuozității plasticității a materialului sonor.

Din punctul de vedere al lui Dediu, *Murmur* pentru soprană / sopranino / saxofon bariton, violă și pian aparținând lui Nicolae Teodoreanu pune în lumină „acuitatea urechii și calmul”, *Trandafirul nimănui* - trei lieduri pentru bas-bariton și pian pe versurile lui Paul Celan purtând semnătura lui Carmen Cârnelci - se autodefineste prin „complexitate și omogenitate”, *Verde* pentru flaut (bas și în Do), vioară, violoncel și pian - partitura Dianei Rotaru - dezvăluie o „subtilitate timbrală și construcție impecabilă”, *Ciaccona con Canone* pentru vioară,

Claudia Codreanu, Diana Vodă

orchestră de cameră și sunete procesate a Mihalei Vosgianian are drept caracteristici „expresivitatea și meditația”, *Reductio ad absurdum* - Concertino pentru pian și orchestră de cameră compus de Mihai Măniceanu valorifică „excentricitatea ideatică și virtuozitatea instrumentală”, printre virtuțile piesei *Chromatophorae* de Mihai Murariu se numără „persuasiunea și precizia”, *Fusion Concerto* pentru pian și orchestră scris de Andrei Tudor dovedește „imaginație și asociativitate”, Simfonia „*Arhimedes*” a Lievei Teodorescu emană „monumentalitate și intensitate expresivă”, cele șapte poeme pentru soprană și orchestră de Viorel Munteanu intitulate „*Întoarceri la Blaga*” denotă rafinament și diversitate poetică, iar colecția de *Creații corale contemporane* (concepute de Sebastian Androne, Dan Dediu și Grigore Cudalbu) întregeste această panoramă, înzestrând literatura corală cu demersuri sonore relevante, în care forța și sensibilitatea relaționează armonios.

Și dacă cele zece partituri de curând ieșite de sub tiparul Editurii Muzicale (a căror deosebită calitate grafică se datorează

Cuvânt și sunet contemporan cu ansamblul devotioModerna

În primul rând minuțiozității administratorului editurii, Costin Aslam) s-au încadrat într-o paletă variată de stiluri, incluzând orientări de avangardă dar și pop-fusion, lucrările inserate în programul recitalului de lieduri care a succedat lansării au gravat în memoria spectatorilor coordonatele unui peisaj fonic preponderent liric; n-au lipsit, însă, de aici, sclipirile ironice datorate jocului onomatopeic propriu inspiratei pagini semnate de Dan Buciu pe versurile Anei Blandiana – *Arpagic*.

Ascultând, în versiunea duo-ului Claudia Codreanu – Diana Vodă, liedurile compuse de Liana Alexandra (*Poem pentru România*, pe versuri de Eugen Van Itterbeek), Iuliana Teodorescu-Ciocănea (*Stufen*, pe versurile lui Herman Hesse), Remus Georgescu (*Amurg de toamnă*, versuri Lucian Blaga), Cornelia Tăutu (ciclul *Trias*, pe versuri eminesciene), Petru Stoianov (*Și dacă...*, de asemenea versuri Mihai Eminescu), Diana Vodă (*Ceva ca rugăciunea*, versuri Marin Sorescu), Nicolae Coman (*Un propoz de compartir*, versuri Miquel Martí i Pol) și Theodor Grigoriu (*Scrisoare către păsări*, text Sf Francisc din Assisi) am fost atrași, pentru început, către “noua consonanță” a poemului Liane Alexandru, apoi conduși, cu abilitate – prin intermediul meandrelor tensionale și ale plasticității sugestiilor timbrale de filiație postromantică ale liedurilor semnate de Iuliana Ciocănea și Remus Georgescu (doi poli opuși ai unei virtuale panoramări a generațiilor componistice) – spre noi destinații expresive, precum simbolismul sonor cu trimeri

evocatoare din lucrarea lui Petru Stoianov, fluiditatea melodică ce contrapunctează conturul individualizat al versurilor lui Marin Sorescu din piesa Diane Vodă, poetica profundă a ascensiunii sensibile caracteristice creației lui Nicolae Coman și, pentru a încheia acest traseu, către rezonanța neomodala cu influențe arhaice a lucrării lui Theodor Grigoriu, care a înveșmântat ideal semantica textului Sfantului Francisc din Assisi.

Cele două protagoniste, mezzosoprana Claudia Codreanu și compozitoarea-pianistă Diana Vodă, au optat, ca centru de echilibru al întregului lor demers interpretativ, pentru ciclul *Trias* al Cornelinei Tăutu, o partitură a cărei vibrație emoțională s-a răsfrânt asupra comuniunii vocal-instrumentale prin trei tablouri distincte de caracter (*Peste vârfuri*, *Strigoii* și *Stelele-n cer*), arcuite dramatic într-o impresionantă conexiune interpersonală. Relevantă pentru performanța acestui duo (născut cu cinci ani în urmă) este, în mod cert, comunicarea perfectă dintre cele două “voci” muzicale, pianul reprezentând – în viziunea Diane Vodă – acel partener egal de dialog ce se insinuează subtil în angrenajul discursului vocal, preluând sau inițiind curbele expresive. Concluzionând, am putea spune că am fost martorii unei după amieze muzicale de excepție, în care liedul contemporan românesc și-a reconfirmat poziția în ierarhia valorilor acestui gen, mulțumită tributului adus de cele două experimentate și dedicate artiste.

Loredana BALTAZAR

Fondat în anul 2004, ansamblul devotioModerna are o istorie strâns legată de Festivalul Internațional Meridian, prima sa apariție în peisajul muzical autohton având loc în ediția din 2005 a manifestării organizate de UCMR și SNR-SIMC. Cu o formulă ce presupune un număr flexibil de membri, devotioModerna, a cărei conducere muzicală este deținută de compozitoarea și dirijora Carmen Cârnci, s-a remarcat în activitatea sa prin orientarea repertorială predilectă spre muzica contemporană, devenind astfel una dintre formațiile cu un rol semnificativ în promovarea creațiilor actualelor generații de compozitori dar și în menținerea vie a memoriei corifeilor școlii de compoziție românești de la mijlocul secolului trecut.

Spiritul ce guvernează de la începuturile sale și până în prezent ansamblul devotioModerna s-a făcut simțit și în cadrul recitalului susținut în Aula Palatului Cantacuzino pe 8 noiembrie, evenimentul fiind parte din ediția a XIII-a a Festivalului Internațional Meridian. De această dată, pe lângă muzica nouă am putut asculta și câteva momente dedicate poeziei contemporane, versurile selectate fiind recitate impecabil de actrița Irina Movilă, cuvântul și sunetul dându-și mâna într-un dialog de înaltă ținută.

Debutul recitalului a fost dominat de personalitatea scriitoarei Marguerite Yourcenair, din a cărei creație am ascultat o serie de Ziceri în versuri, urmate apoi de primul moment muzical al serii, în care devotioModerna a interpretat *Quatuor pour Marguerite* pentru clarinet, vioară, violoncel și pian de Carmen Cârnci. Mărturisit chiar de către compozitoare, ca fiind o reverență sonoră pentru Marguerite Yourcenair, *Quatuor pour Marguerite* se remarcă prin modul în care muzica sa exploatează amestecul timbrurilor celor patru instrumente ce are ca rezultat o serie de sonorități ce amintesc într-o oarecare măsură de cele din *Quatuor pour la fin du temps* de Olivier Messiaen. De asemenea, *Quatuor pour Marguerite* are și o desfășurare de tip dramaturgic aparte, cele patru instrumente fiind tratate ca veritabile personaje ale acțiunii muzicale.

Asemenea pustnicului evocat de poezia lui Marin Sorescu recitată înaintea interpretării sale, lucrarea *Quatre etudes d'ombre* pentru flaut bas de Ana-Maria Avram, interpretată de Carla Stoleru, a invitat publicul la o meditație asupra omului și a rolului său în cadrul universului, aceasta putând avea sens doar printr-o introspecție a eului interior al fiecăruia. Din punct de vedere muzical, resursele flautului bas sunt solicitate la maximum, din panoplia de procedee tehnice utilizate inteligent și expresiv de Carla Stoleru nelipsind nici un element tipic muzicii contemporane, în același timp remarcându-se și aluziile la folclorul românesc ancestral, ce completează unul dintre exemplele valoroase de muzică experimentală modernă.

După prezentarea în primă audiție absolută a lucrării *Sōmatō* pentru vioară, violă și clarinet/clarinet bas compusă de tână niponă Megumi Okuda (aceasta a aprofundat compoziția în țara noastră) și interpretată de Natalia Pancec, Aida-Carmen Soanea și Mihai Bădiță, în care am putut remarca modul în care sunt exploatare cu precădere tehnici specifice vioarei și violei precum flageoletele sau pizzicato-ul și expresivitatea registrului mediu-acute al clarinetului bas, seara a continuat cu *Fantasia quasi sonata* pentru violoncel și pian de Aurel Stroe. Prezentată într-o versiune de înaltă ținută artistică de către Dan Cavassi și Mihai Murariu, *Fantasia quasi sonata* lui Aurel Stroe propune o structură complexă în care o sonată se eliberează într-o formă de fantezie, care, la rândul ei, se distilează treptat până ce revine la o altă formă de sonată. În acest carusel al trecerilor de la sonată la fantezie și invers, cei doi interpreți au punctat particularități ale